

Protokół

z dziesiątego posiedzenia Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 9 grudnia 2019 r.

W dniu 9 grudnia 2019 roku w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się dziesiąte posiedzenie Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Zgodnie z obowiązującym zarządzeniem w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele jednostki centralnej KSOW i jednostek regionalnych KSOW, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Finansów, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Raby”, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz Polskiej Sieci LGD. Lista obecności uczestników posiedzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Ad 1. Pan Ryszard Zarudzki – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) Przewodniczący Grupy Roboczej ds. KSOW – otworzył dziesiąte posiedzenie Grupy Roboczej ds. KSOW i powitał uczestników. Pan Przewodniczący podziękował członkom Grupy Roboczej za ich zaangażowanie w tworzenie Sieci w Polsce oraz życzył wszystkim obecnym owocnej pracy w przyszłym roku.

Dalszej części posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW przewodniczył Zastępca Dyrektora Biura Pomocy Technicznej **Pan Ryszard Kogut**.

Pan Dyrektor Kogut poinformował, że głosowanie nad przyjęciem protokołu z poprzedniego posiedzenia oraz głosowanie nad uchwałą w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 odbędzie się po uzyskaniu kworum.

Po wprowadzeniu koniecznych zmian spotkanie przebiegało według następującego porządku:

1. Otwarcie posiedzenia przez Pana Ryszarda Zarudzkiego Podsekretarza Stanu w MRiRW, Przewodniczącego Grupy Roboczej ds. KSOW.
2. Prezentacja zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 – 2019 – JC KSOW

Opinie grup tematycznych na temat zmiany Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019 w zakresie ich kompetencji:

- Przewodniczący Grupy Tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
- Przewodniczący Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER.

Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019.

3. Przekazanie informacji na temat konkursu nr 4/2020 dla Partnerów KSOW – IZ BPT MRiRW.

4. Przekazanie informacji z ewaluacji śródkresowej PROW dot. KSOW, w tym przedstawienie zaleceń oraz wynikające z tego zmiany w Strategii komunikacji PROW 2014-2020 – IZ BPT MRiRW.
5. Przekazanie informacji z samooceny KSOW – IZ BPT MRiRW.
6. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad oraz przyjęcie protokołu z dziewiątego posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia 12 czerwca 2019 r.
7. Przekazanie informacji z wybranych wydarzeń organizowanych przez Europejską Sieć Obszarów Wiejskich.
8. Przekazanie informacji na temat przyszłości sieci obszarów wiejskich w kolejnym okresie finansowania – IZ BPT MRiRW.
9. Dyskusja nt. proponowanych zakresów tematycznych dla operacji własnych.
10. Wolne wnioski, sprawy różne. Podsumowanie i zakończenie posiedzenia.

Ad 2.

Zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 – 2019 w zakresie operacji własnych, operacji partnerów KSOW oraz operacji realizowanych w ramach działania 8 *Plan Komunikacyjny*.

Pan Ryszard Kogut krótko podsumował najważniejsze zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019 – wpłynęło 196 zmian, zrezygnowano z 27 operacji, zostało zgłoszonych dodatkowo 16 nowych operacji, które będą jeszcze realizowane lub zostały już zrealizowane do końca tego roku, na kwotę 473 tys. zł.

Następnie głos zabrał Pan Krzysztof Kwiatkowski z JC KSOW, który szczegółowo przedstawił zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 - 2019.

Pan Kwiatkowski poinformował, że 21 października 2019 r. jednostka centralna KSOW poinformowała jednostki wsparcia sieci o możliwości zgłaszania zmian do operacji własnych i partnerskich w ramach dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019. Zgłoszone zmiany dotyczyły 196 operacji, w tym 19 partnerskich, czyli 14,14% wszystkich operacji zawartych w obowiązującym Planie operacyjnym. Zrezygnowano z realizacji 27 operacji w tym z 17 operacji realizowanych przez partnerów KSOW. Zgłoszono 16 nowych operacji własnych w tym dwie w ramach Planu Komunikacyjnego.

W dalszej części swej prezentacji Pan Kwiatkowski przedstawił szczegółowe informacje dotyczące zmian w operacjach własnych i partnerskich, rezygnacji z realizacji operacji oraz zgłoszenia nowych operacji w ramach dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019, w podziale na poszczególne jednostki sieci.

Po zmianach Plan operacyjny KSOW na lata 2018-2019 obejmuje 1 377 operacji na kwotę 71 811 845,42 zł.

Pan Ryszard Kogut podsumowując prezentację Pana Kwiatkowskiego zwrócił uwagę uczestnikom posiedzenia, że Plan operacyjny na lata 2018-2019 zmniejszył się kwotowo o milion złotych. Przypomniał o konieczności wydatkowania środków w ramach planów

operacyjnych KSOW w obecnej perspektywie finansowej do połowy 2023 roku w sposób racjonalny i efektywny. Dodał, że ważna jest kwestia planowania tych wydatków tak, aby nie okazało się, że w ostatnim roku wydatkowania zostało jeszcze dużo środków. Pan Dyrektor Kogut zwrócił się z prośbą do uczestników, aby z odpowiednim wyprzedzeniem planowali operacje, w szczególności operacje własne.

Następnie Pan Ryszard Kogut poprosił o przedstawienie opinii na temat zmiany Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 w zakresie kompetencji Grupy Tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER. Występując w imieniu tych grup, Dyrektor Paweł Krzeczunowicz oraz Pan Piotr Sadłocha poinformowali, że grupy pozytywnie zaopiniowały zmiany w Planie operacyjnym KSOW na lata 2018-2019 (Uchwała nr 16 Grupy Tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich z dnia 4 grudnia 2019 r. oraz Uchwała nr 15 Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER z dnia 5 grudnia 2019 r.).

Następnie Pan Ryszard Kogut zaprosił uczestników do dyskusji w sprawie zmiany dwuletniego Planu operacyjnego KSOW na lata 2018 – 2019. Wobec braku głosów w dyskusji oraz obecności wymaganej do głosowania liczby uczestników posiedzenia, Pan Dyrektor Kogut zarządził głosowanie nad uchwałą nr 46 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 09 grudnia 2019 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019. W głosowaniu wzięło udział 24 osób spośród 42 uprawnionych do głosowania. Nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał od głosu. Uchwała nr 46 została przyjęta jednogłośnie i stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Ad 3.

Zgodnie z kolejnym punktem obrad Pan Ryszard Kogut przekazał zebrany na posiedzeniu najważniejsze informacje na temat konkursu nr 4/2020 dla Partnerów KSOW. Konkurs ten został ogłoszony 8 listopada 2019 r. i ta informacja została zamieszczona zgodnie z ustawą ROW i rozporządzeniem o KSOW na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej, czyli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jednostki centralnej KSOW oraz urzędów marszałkowskich. Zgodnie z prośbą partnerów KSOW termin składania wniosków rozpoczął się wcześniej niż w poprzednim konkursie, tj. od 9 grudnia 2019 roku, z możliwością składania wniosków do 17 stycznia 2020 roku, tak aby partnerzy mieli więcej czasu na realizację operacji. Termin składania wniosków został istotnie wydłużony w stosunku do poprzedniego konkursu, min. ze względu na przerwę świąteczną i wynosi w sumie 5 tygodni. Pan Dyrektor Kogut wyraził nadzieję, że umożliwi to złożenie odpowiedniej liczby dobrych operacji, z których jednostki oceniające wnioski będą mogły dokonać wyboru operacji, które będą realizowane w kolejnym roku, a w przypadku jednostki centralnej również w 2021 roku.

W dalszej części wypowiedzi Pan Ryszard Kogut poinformował o zmianach w dokumentacji konkursowej. Na prośbę partnerów KSOW wprowadzono możliwość realizacji na poziomie krajowym operacji dwuletnich. Wnioski takie będą składane do jednostki centralnej KSOW. Na poziomie regionalnym operacje będą nadal realizowane w ciągu jednego roku. Jeśli chodzi o operacje dwuletnie, przyjęto rozwiązanie, że w przypadku, gdy partner KSOW zaplanuje

realizację operacji w 2020 i 2021 roku, zostanie zaakceptowany budżet na te lata, to mimo wszystko będzie możliwość za zgodą jednostki centralnej KSOW przesunięcia środków pomiędzy rokiem 2020 i 2021 o maksymalnie 15% łącznej kwoty kosztów kwalifikowalnych. Poinformował również, że partner KSOW ma możliwość rozpoczęcia realizacji operacji po dniu złożenia wniosku ale na własne ryzyko dopóki nie otrzyma informacji, że jego operacja została wybrana do realizacji i nie podpisze umowy na jej realizację. Pan Dyrektor Kogut przypomniał, że Partnerem KSOW może być podmiot, który jest zainteresowany działaniem na rzecz rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i musi być zarejestrowany w bazie partnerów KSOW na dzień złożenia wniosku. Przypomniał również, że termin realizacji operacji rocznych mija 31 października 2020 r. a operacji dwuletnich 31 października 2021 r. Łączny limit środków na konkurs wynosi 41,5 mln zł, w tym dla jednostki centralnej KSOW na każde z dwóch lat przypada 14,5 mln zł. W dalszej części wypowiedzi poinformował, że w ramach tego konkursu zrezygnowano z działania nr 5 - dotyczącego sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz wprowadzono do dokumentacji konkursowej możliwość dwóch korekt wniosku o wybór operacji. Operacje roczne mogą być realizowane w dwóch etapach, a operacje dwuletnie maksymalnie w czterech etapach, po dwa etapy w każdym roku. Dodał również, że koszty poniesione w 2019 roku mogą być także uznane za kwalifikowalne. Nie ma nadal systemu zaliczkowego, natomiast środki rozliczone w ramach realizacji pierwszego etapu operacji mogą być wykorzystane do realizacji kolejnego etapu.

Pan Dyrektor kontynuując wypowiedź powiedział, że kolejną zmianą, w konkursie jest wprowadzenie listy rezerwowej. W przypadku rezygnacji Partnera KSOW z podpisania umowy lub rezygnacji z realizacji operacji już po podpisaniu umowy, Partner z listy rezerwowej w kolejności według zdobytych punktów może realizować operacje. Pan Dyrektor poinformował również, że w wyniku dyskusji na poprzednich posiedzeniach GR ds. KSOW wprowadzona została możliwość, że jeżeli zostanie niepełna kwota środków na realizację kolejnej operacji to będzie można poinformować Partnera KSOW, że jeżeli zgodzi się pokryć brakującą część kwoty z własnych środków, to może operację realizować.

Na koniec wystąpienia Pan Dyrektor Kogut poinformował, że IZ przeprowadziła akcję informacyjną dotyczącą konkursu w polskim radiu oraz w czasie programów rolniczych w telewizji, a także na stronach internetowych MRiRW, CDR, na portalu KSOW oraz na stronach internetowych urzędów marszałkowski. Pan Dyrektor dodał, że są prowadzone szkolenia przez jednostkę centralną KSOW w formie konsultacji oraz zachęcił urzędy marszałkowskie do przeprowadzenia takich szkoleń na poziomie regionalnym. Poprosił również uczestników posiedzenia o rozpowszechnianie informacji o konkursie ponieważ IZ zależy, żeby środki zostały w pełni zakontraktowane.

Ad. 4.

W dalszej części posiedzenia Pan Dyrektor Kogut przedstawił wyniki oceny rezultatów wdrażania i oddziaływania PROW na lata 2014 - 2020 w latach 2014 - 2018. Badanie zostało przeprowadzone przez firmę zewnętrzną (konsorcjum Evalu sp. z o.o. i Ecorys Polska sp. z o.o.), w ramach tego badania została również przeprowadzona ocena pomocy technicznej, w tym KSOW. KSOW został oceniony pozytywnie. Konsorcjum pozytywnie oceniło strukturę

organizacyjną, potencjał instytucjonalny, jak również przygotowanie kadr. Wysoko oceniono również efektywność i skuteczność realizacji działań w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Z badań ewaluacyjnych wynika, że przeszło 72% badanych planuje ponownie ubiegać się o dofinansowanie w ramach KSOW w przyszłości. Prawie 50% partnerów KSOW realizowało operacje tylko i wyłącznie finansowane ze środków KSOW, czyli w sytuacji, gdy nie zostałyby zapewnione te środki, to nie zdecydowałiby się na realizację takich operacji. 60% projektów realizowanych przez organizacje, stowarzyszenia, fundacje opierało się wyłącznie na środkach KSOW. Badanie wskazało na dużą wartość dodaną projektów KSOW, w szczególności w zakresie rozwoju kapitału społecznego, wkładu w tworzenie i rozwój tożsamości terytorialnej oraz wymiany informacji i wiedzy dotyczącej działań PROW 2014-2020.

W ramach oceny dokonano również badania efektywności wdrażanej strategii komunikacji. Oceniano czy działania podjęte w ramach działań informacyjno - promocyjnych dotyczących PROW 2014-2020 są skuteczne. Wnioski z tego badania wykazały, że PROW jest rozpoznawalny i dostrzegany:

- 5 na 10 badanych osób stwierdziło, że zna kogoś, kto otrzymał wsparcie w ramach PROW 2014-2020;
- jednakże ponad połowa badanych określiła swoją wiedzę na temat PROW 2014-2020 jako słabą i bardzo słabą. Wynika to stąd, że badanie to obejmowało nie tylko obszary wiejskie, ale także mieszkańców miast i stąd takie wyniki;
- równocześnie prawie 90% wie, gdzie takiej wiedzy szukać.

W dalszej części prezentacji Pan Dyrektor Kogut przedstawił informację dotyczącą rekomendacji wskazanych przez konsorcjum badawcze. W ramach tego badania zarekomendowano zmianę wskaźników oddziaływania w Strategii, ponieważ uznano, że wskaźniki ujęte w Strategii komunikacji zostały określone zbyt ambitnie i na zbyt wysokim poziomie, czyli na poziomie wyższym niż to się zasadniczo przyjmuje w tego rodzaju badaniach. W związku z powyższą rekomendacją, IZ wprowadziła odpowiednie zmiany wskaźników w ww. Strategii. Odnośnie budżetu i podziału alokacji Pomocy Technicznej, badający stwierdzili, że dobrym instrumentem jest rozporządzenie, które służy do podziału limitu środków na poszczególnych beneficjentów pomocy technicznej, w tym na strukturę instytucjonalną KSOW, natomiast stwierdzili, że jest to instrument mało elastyczny i w przypadku, gdy zajdzie potrzeba przesunięcia środków, musi nastąpić zmiana rozporządzenia. Dodatkowo badający zwrócili uwagę, że w tym budżecie powinna być określona pewna rezerwa, która by umożliwiała elastyczne alokowania tych środków do jednostek, które zgłaszają taką potrzebę. Natomiast jeśli chodzi o obecną perspektywę finansową, to cały budżet został podzielony w rozporządzeniu o limitach i nie została przewidziana rezerwa. W 2017 roku Instytucja Zarządzająca wystąpiła do Komisji Europejskiej o zwiększenie budżetu i taką zgodę uzyskała i w sumie budżet na pomoc techniczną w 2017 roku został zwiększony o prawie 100 mln euro, w tym zarówno wkład unijny, jak również krajowy. Jeśli chodzi o nową perspektywę finansową, w latach 2021-2027 w ramach kwoty na PT planuje się wydzielenie 5 % rezerwy.

Kolejna rekomendacja dotyczyła procedur rozliczania wydatków PT. Ankietowani, głównie urzędy marszałkowskie, wskazały, że procedury są zbyt skomplikowane, również dotyczy to wniosków składanych przez partnerów KSOW. Dotyczy to relacji beneficjenci pomocy technicznej - agencja płatnicza (ARiMR). Weryfikacja wniosków mogłaby być dokonywana w oparciu o kontrolę dokumentów finansowych na próbie. Instytucja Zarządzająca przeprowadziła analizę i zostaną wprowadzone rozwiązania polegające na tym, że beneficjenci pomocy technicznej będą składać wnioski do agencji, która będzie weryfikować koszty na próbie. Instytucja zarządzająca przygotowała projekt zmian rozporządzenia w tej sprawie i jest on teraz na roboczo uzgadniany z agencją płatniczą.

W dalszej wypowiedzi Pan Dyrektor Kogut dodał, że w kolejnej prezentacji, przedstawi uczestnikom założenia, jeśli chodzi o Krajową Sieć Obszarów Wiejskich w nowej perspektywie finansowej. Pan Dyrektor powiedział, że generalnie będziemy zmierzać do dużych uproszczeń w stosunku do obecnej perspektywy finansowej. W tej części rekomendacji pojawił się także wniosek, żeby w szerszym zakresie korzystać z możliwości stosowania metod kosztów uproszczonych. Jeśli chodzi o tę perspektywę finansową, to zgodnie z PROW, który został zaakceptowany przez Komisję Europejską, dokonujemy rozliczenia wydatków o koszty rzeczywiście poniesione i w tym okresie rozliczeniowym nie ma możliwości wprowadzenia kosztów uproszczonych bez istotnej zmiany PROW i istotnej modyfikacji systemu zarządzania i kontroli, natomiast koszty uproszczone, np. w formie ryczałtowej, zostaną wprowadzone w przyszłej perspektywie finansowej.

Firma badawcza przeprowadziła również badania ankietowe, przy wykorzystaniu strony internetowej, badając efekty. Wnioski są takie, że w sytuacji, gdy partnerzy KSOW czy instytucje, które wdrażają KSOW nie otrzymałyby środków publicznych z pomocy technicznej, to byłoby niewielkie zainteresowanie realizacją takich operacji. W związku z tym zarekomendowano konieczność monitorowania efektów dodatkowych realizowanych operacji KSOW. W treści rekomendacji pojawiło się dodatkowo zagadnienie dotyczące szkoleń dla instytucji, które zajmują się realizacją operacji w ramach KSOW, głównie dla partnerów KSOW, dlatego też w ramach tego konkursu jednostka centralna KSOW zmodyfikowała formę szkolenia dla partnerów na konsultacje, co będzie mieć większą wartość dodaną niż otwarte szkolenia w formie seminariów. Pan Dyrektor poinformował, że w przyszłym roku będą prowadzone badania ankietowe na stronie internetowej MRiRW, skierowane do ostatecznych odbiorców (uczestników). Powiedział, że IZ chce zbadać, jakie działania zostały podjęte przez uczestników operacji w związku z ich udziałem w operacji (szkoleniu, warsztatach, wyjeździe studyjnym) oraz czy udział w operacjach przekłada się na zmiany w rolnictwie i na obszarach wiejskich, poprzez podejmowanie działań praktycznych przez te podmioty, do których zostały skierowane zrealizowane operacje.

Z badań wynika, że PROW 2014-2020 jest postrzegany jako program skierowany głównie na wsparcie rolnictwa. W związku z tym, należy w kolejnym planie operacyjnym, korzystając z działania 8 *Plan komunikacyjny*, podjąć działania informacyjno-promocyjne, które zmieniłyby tę świadomość wśród ankietowanych. W dalszej części wypowiedzi Pan Dyrektor nawiązał do zaplanowanych podczas posiedzenia warsztatów, na których będzie możliwość zaproponowania rozwiązań i przedyskutowania tematów ważnych z punktu widzenia potrzeb.

Ostatnią rekomendacją z przeprowadzonego badania było wskazanie na potrzebę monitorowania dyskusji o PROW, która w dużej części toczy się w Internecie. Do tego musiałby służyć zakup odpowiedniego oprogramowania, na podstawie którego otrzymywalibyśmy informacje o tych dyskusjach. Podjęcie decyzji co do sposobu wdrożenia tego zalecenia zależy od analizy efektów i kosztów. Uczestnicy spotkania nie zgłosili pytań do prezentacji Dyrektora Koguta.

Ad. 5.

Kolejna prezentacja Pana Dyrektora Koguta dotyczyła badania, które przeprowadziło Biuro Pomocy Technicznej MRiRW w zakresie oceny i samooceny KSOW. Pan Dyrektor poinformował, że informacja o planowanym badaniu była przekazana przez BPT MRiRW na poprzednim posiedzeniu Grupy Roboczej ds. KSOW w dniu 12 czerwca 2019 r.. Ankiety były zbierane do 15 września 2019 roku. Ankiety zostały skierowane do trzech grup i te ankiety różniły się zakresem. Pierwsza grupa, to były podmioty, które tworzą strukturę instytucjonalną Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich; od tych podmiotów otrzymaliśmy najwięcej ankiet zwrotnych, czyli 117. Kolejna ankieta została skierowana do partnerów KSOW, otrzymaliśmy 67 odpowiedzi. Trzecia ankieta została skierowana do odbiorców ostatecznych, czyli do podmiotów, które korzystają z operacji realizowanych czy to w ramach operacji własnych, czy operacji realizowanych przez partnerów KSOW. W tym przypadku otrzymaliśmy najmniej zwrotów – 49. Takie badanie zostanie powtórzone w następnym roku, ale na podstawie otrzymanych wyników możemy się pokusić o pewne wnioski. W ramach tego badania głównie chciano się skupić na uzyskaniu informacji jeśli chodzi o funkcjonowanie Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, jak również propozycji na nową perspektywę finansową. Jeśli chodzi o główne wnioski z tego badania, to 75% respondentów wskazało, że ocenia obecnie funkcjonującą strukturę instytucjonalną bardzo dobrze lub dobrze. Niezadowolonych z funkcjonowania obecnej struktury było niespełna 4,3%. Generalnie wniosek jest taki, że jeśli chodzi o obecną strukturę instytucjonalną, funkcjonuje ona w sposób właściwy. Niektórzy ankietowani przekazali nam również uwagi. Te uwagi miały charakter jednostkowy, ale starano się wszystkie uwagi i wnioski Państwu zaprezentować. Jeśli chodzi o strukturę sieci, według ankietowanych jest ona dobra, ale należy poprawić współpracę i komunikację na każdym jej szczeblu, czyli wniosek jest taki, że powinniśmy poprawić współpracę jeśli chodzi o relację instytucja zarządzająca, jednostki regionalne, jednostka centralna KSOW i jednostki doradztwa rolniczego.

Pani Barbara Ślusarska z Departamentu Doradztwa i Nauki MRiRW odnosząc się do wypowiedzi Pana Dyrektora Koguta zapytała, czy to są odpowiedzi dotyczące wszystkich ankietowanych czy tylko pierwszej grupy, gdzie jest 117 ankiet? Pan Dyrektor Kogut wyjaśnił, że dotyczą 117 ankiet.

Pan Ryszard Kogut omawiając wyniki ankiet odnośnie konkursu, poinformował, że ogólnie konkurs jest uważany jako dobry pomysł, jednak wymaga uproszczenia. Dodatkowo był taki wniosek, że jest zbyt mało czasu na realizację operacji przez partnerów KSOW, czyli należy konkurs dla partnerów KSOW ogłaszać wcześniej (operacje jednoroczne) żeby partnerzy KSOW mieli odpowiedni czas na zrealizowanie swojej operacji. Powiedział, że już w tym roku

IZ postarała się wdrożyć to zalecenie, ponieważ konkurs ogłoszono 8 listopada 2019 roku. W latach poprzednich konkurs był ogłaszany na początku stycznia.

Kolejny wniosek dotyczył szkoleń, generalnie dobrze są oceniane szkolenia organizowane przez instytucję zarządzającą, ale wymagają zmiany formy, czyli więcej warsztatów i dyskusji. Tutaj również pojawił się wniosek, dotyczący zorganizowania innych szkoleń, głównie dotyczących rozliczeń z agencją płatniczą, w tym stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych. Jeśli chodzi o szkolenia, to generalnie agencja wraz z instytucją zarządzającą planuje takie szkolenia 2 razy w ciągu roku i tym samym jest możliwość wymiany doświadczeń, jeśli chodzi o realizację operacji w ramach pomocy technicznej. Jeśli chodzi o funkcjonowanie Grupy Roboczej ds. KSOW i wojewódzkich grup roboczych, to grupy powinny mieć charakter bardziej dyskusyjny niż administracyjny, czyli powinny decydować, wyznaczać kierunki działań, nie tylko akceptować dokumenty. Dlatego też już w ramach dzisiejszej grupy roboczej postanowiono również wprowadzić element warsztatowy, żeby umożliwić Państwu przedstawienie swoich propozycji rozwiązań, jeśli chodzi o kierunki działań w ramach kolejnego planu operacyjnego na lata 2020 - 2021. Pan Dyrektor podziękował za ten wniosek, bo jest on bardzo cenny. Jeśli chodzi o grupy tematyczne, to ankietowani stwierdzili, że te grupy są jak najbardziej potrzebne, natomiast należy w szerszym zakresie upowszechniać informacje o działalności tych grup.

Również w ramach tego badania IZ zapytała ankietowanych o propozycje tematów, które będą realizowane przez Krajową Sieć w nowej perspektywie finansowej. Tutaj były różne tematy, BPT pogrupowało różne propozycje i, jak wynika z ankiet, jest duża potrzeba, żeby operacje dotyczyły wsparcia małych gospodarstw rolnych, zagadnień dotyczących postępu biologicznego i hodowlanego, zagadnień dotyczących wspierania dziedzictwa kulinarnego regionu, produktów regionalnych i lokalnego rynku żywności, racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi, ochrony środowiska, klimatu, działań LEADER-a czy też rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, wsparcie liderów wiejskich. Kolejne tematy jakie zdaniem ankietowanych powinny być realizowane w ramach operacji krajowej sieci to zagadnienie dotyczące konkurencyjności regionu i rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, aktywizacja mieszkańców wsi w zakresie rozwoju czy wykorzystania potencjału turystycznego danego regionu. Kolejnym zagadnieniem o charakterze systemowym jest umożliwienie w nowej perspektywie realizacji dużej operacji przez kilka instytucji z możliwością ich indywidualnego rozliczania. Ponadto należy uwzględnić działania wynikające z celów szczegółowych WPR po 2020 roku, głównie uwzględniając filar I.

Jeśli chodzi o ocenę krajowej sieci dokonaną przez partnerów KSOW, zapytaliśmy partnerów KSOW, jaką wartość dodaną zyskali zostając partnerem KSOW. 41% ankietowanych wskazało, że dzięki partnerstwu nawiązało nowe kontakty, odpowiednio 30% i 28% ankietowanych wskazało, że dzięki środkom pozyskanym z KSOW mogło zrealizować własny pomysł (projekt) oraz otrzymało środki na realizację tego pomysłu. 20% partnerów wskazało, że mogli zaprezentować uczestnikom jak poprawić jakość ich życia. 17% wskazało, że mogło podzielić się swoim pomysłem z uczestnikami. Natomiast 5% twierdziło, że nie zyskało żadnej wartości zostając partnerem – to jest też dla nas przestrzeń do poprawy, bo generalnie te operacje realizowane przez partnerów KSOW muszą osiągać swoje zamierzone cele. Bardzo

ważne jest, żeby w ramach konsultacji / warsztatów uświadamiać partnerów, żeby na etapie projektowania operacji zdefiniowali, do kogo ma być kierowana ta operacja, bo może faktycznie się tak zdarzyć, że została zdefiniowana ta grupa docelowa, która nie jest zainteresowana danym tematem czy formą operacji. Jeśli chodzi o główne wnioski, jak został oceniony konkurs, to jest on postrzegany jako sprawiedliwa forma, ale dokumentacja jest zbyt skomplikowana, czyli wymaga uproszczeń. Część partnerów stwierdziła, że nie ma po prostu środków na prefinansowanie tych operacji, dlatego też nie podejmuje się realizacji tych operacji. Jeśli chodzi o przyszłą perspektywę finansową, to IZ rozważa możliwość wprowadzenia płatności zaliczkowych dla partnerów KSOW, żeby zlikwidować tę barierę. Jeśli chodzi o kolejną kwestię, czyli szkolenia, 77% partnerów KSOW stwierdziło, że szkolenia organizowane przez jednostkę centralną KSOW są jak najbardziej dobre, ale należy poprawić informowanie o nich. Wynika stąd, że informacja o szkoleniach nie dociera do wszystkich zainteresowanych partnerów KSOW, którzy chcieliby się podjąć realizacji operacji.

Kolejna kwestia dotyczyła sposobu komunikowania się z partnerami, czyli należy do partnerów zwracać się bardzo przystępnym językiem (dokumenty, instrukcje, informacje na stronie). Nie dotyczy to tylko partnerów, również podmioty, które realizują operacje czy jednostki tworzące strukturę sieci, czy też partnerzy KSOW, powinni zapewnić odpowiedni język komunikacji z odbiorcami ostatecznymi operacji. Pan Dyrektor poinformował, że BPT rozważa realizację operacji własnej, w ramach której przeprowadzone byłyby szkolenia dla jednostek, które tworzą strukturę sieci dotyczące komunikacji z odbiorcami z jakimi mamy do czynienia, czyli z rolnikami, mieszkańcami obszarów wiejskich. Jest tu duża przestrzeń do poprawy.

Następnie Pan Dyrektor nawiązał do propozycji tematów zgłaszanych na nowy okres programowania 2021-2027, poinformował, że poza kwestiami klimatu pojawiły się również propozycje wsparcia rozwiązań problemów społecznych i gospodarczych na wyludniających się i starzejących obszarach wiejskich. Zaproponowano także, żeby w każdym województwie, biorąc pod uwagę jego specyfikę, pojawił się dodatkowy temat do realizacji. Pan Dyrektor poinformował, że w czasie warsztatów podczas tego posiedzenia jedna grupa będzie zajmowała się propozycjami tematów do realizacji na poziomie regionalnym i może pojawią się jakieś propozycje tematów, jeśli chodzi o plan operacyjny na lata 2020-2021, a także będzie je można wykorzystać projektując nowy okres programowania. I tutaj partnerzy wskazali także kwestie dotyczące współpracy międzynarodowej, zagadnienia niedoboru wody, upowszechnianie hodowli bydła mięsnego i spożycia wołowiny oraz innowacji.

Z analizy ankiet otrzymanych od odbiorców ostatecznych operacji wynika, że tylko 8% nie brało w ogóle udziału w takich operacjach, ok. 42% brało raz udział w operacjach realizowanych w ramach KSOW-u, natomiast 16% odbiorców co najmniej 2-3 razy brało udział w takich wydarzeniach. Na pytanie, skąd czerpią informacje, jeśli chodzi o wydarzenia organizowane ze środków KSOW, to źródłem informacji są głównie partnerzy KSOW, którzy organizują te wydarzenia. Jeśli chodzi o wartość dodaną tych operacji, to 98% ankietowanych stwierdziło, że chętnie weźmie udział w kolejnych przedsięwzięciach finansowanych ze środków, tym samym należy stwierdzić, że jest duże zainteresowanie i jest też wartość dodana dla tych osób biorących udział w szkoleniach.

Pani Barbara Ślusarska odnosząc się do wypowiedzi Pana Dyrektora Koguta zwróciła się z prośbą o informację do ilu odbiorców ostatecznych skierowano ankiety, jaka to była grupa?

Pan Dyrektor Kogut wyjaśnił, że ankieta została zamieszczona na stronie internetowej i odbiorcy zostali poinformowani za pośrednictwem partnerów KSOW, że taka ankieta jest zamieszczona na stronie internetowej. Odbiorcy, którzy byli zainteresowani, po prostu taką ankietę wypełnili. Tych ankiet nie jest zbyt dużo, ale to było pierwsze pilotażowe badanie ankietowe w tym zakresie. Ostatnia kwestia, o jaką zapytano odbiorców ostatecznych, czy oni jako odbiorcy byli by zainteresowani realizowaniem operacji jako partner KSOW. Prawie 80% ankietowanych stwierdziło, że tak, jak najbardziej byliby tym zainteresowani. Pojawiły się takie przykłady, że chcą coś zmienić w swoim otoczeniu, zaangażować się, działać, chcą uczyć się od innych w ramach partnerstwa, wymieniać doświadczeniami, chcą nawiązywać nowe kontakty i oczywiście jest to możliwość uzyskania dofinansowania własnych projektów. Chociaż ta kwestia dotycząca uzyskania dofinansowania nie była głównym powodem.

Następnie Pan Ryszard Kogut spytał zebranych czy mają pytania do wyników samooceny KSOW.

Pan Krzysztof Kwatera odniósł się do tematu dotyczącego hodowli bydła w kontekście jej wpływu na zmiany klimatu. Powiedział, że na wyprodukowanie jednego kg wołowiny potrzeba średnio ok 30 tys. litrów wody, a w sytuacji globalnego ocieplenia i zanieczyszczenia środowiska sprawy te należy brać pod uwagę.

Pan Ryszard Kogut powiedział, że jeśli chodzi o kolejną perspektywę finansową, to duży nacisk jest kładziony na zapobieganie zmianom klimatycznym. Należałoby się zastanowić nad innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie hodowli bydła mięsnego, które by miały ograniczony wpływ na zmiany klimatyczne.

W dyskusji zabrał głos Pan Robert Nowak z Krajowej Rady Izb Rolniczych i odniósł się do wypowiedzi Pana Kwatery dotyczącej hodowli bydła i jej wpływu na efekt cieplarniany. Pan Nowak powiedział, że to nie jest wcale tak, że wzrasta nam pogłowie bydła, wręcz odwrotnie, spada, w stosunku do lat 80-tych spadła produkcja bardzo mocno nie tylko w Polsce, ale i w Europie, natomiast wzrasta wydajność od sztuki. W latach 70-tych ta wydajność była na poziomie 2,5 tys. litrów mleka, dzisiaj jest na poziomie 10-12 tys. litrów mleka. Pan Nowak dodał, że nie należy obciążać rolników i krów za efekt cieplarniany, bo to jest nieprawda. Trzeba się przyjrzeć przemysłowi, temu co się wokół przemysłu dzieje, a nie obciążać zmianami klimatu wyłącznie rolnictwa.

Ad. 6.

Pan Ryszard Kogut podziękował za głos w dyskusji i przeszedł do głosowania nad przyjęciem protokołu z dziewiątego posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia 12 czerwca 2019 roku. Protokół został przyjęty jednogłośnie.

Ad. 7.

W dalszej części posiedzenia Pan Dyrektor Kogut poinformował, że zgodnie z deklaracją z poprzednich posiedzeń na każdej Grupie Roboczej ds. KSOW będzie przekazywana

informacja z wydarzeń organizowanych przez Europejską Sieć Obszarów Wiejskich i oddał głos Panu Kwaterze.

Pan Krzysztof Kwatera poinformował, że uczestniczy jako przedstawiciel polskich lokalnych grup działania w dwóch strukturach Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich: w General Assembly (Zgromadzeniu Ogólnym Europejskiej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich) oraz w Podgrupie ds. podejścia LEADER/RLKS. Pan Kwatera poinformował również, że w Zgromadzeniu Ogólnym Sieci Obszarów Wiejskich Polskę reprezentuje sześciu przedstawicieli, w tym de facto trzech przedstawicieli MRiRW (instytucja zarządzająca, KSOW, instytucje badawcze), przedstawiciel ARiMR (agencja płatnicza), LGD oraz CDR (organizacje świadczące usługi doradcze).

Następnie przekazał informacje dotyczące wydarzeń, w których uczestniczył. Pan Kwatera zaznaczył, że wydarzenia organizowane przez Europejską Sieć Obszarów Wiejskich służą prezentacji informacji o tym, co się aktualnie znajduje w planach europejskich, jaki jest stan realizacji, jest prezentacja monitoringu i inne ciekawe informacje.

Jednym z priorytetów Europejskiej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich są uproszczenia. Podczas dyskusji nad rozwiązaniami dotyczącymi nowego okresu programowania dobrze byłoby o tych uproszczeniach rozmawiać. Niedawno prezentowane były materiały ze spotkania dyrektoriatów Komisji Europejskiej z europejskimi organizacjami, w tym o uproszczeniach i o ujednocnieniu funduszy. Kontynuując powiedział, że ma nadzieję, że uda się nasz kraj trochę pobudzić do działań w tym zakresie. Następnie poinformował o spotkaniach, w których uczestniczył. Pierwszym było seminarium dotyczące współpracy w zakresie Leadera, które odbyło się 29-30 kwietnia 2019 r. w Lille we Francji. Następnie Pan Kwatera, przedstawił warsztaty ENRD dotyczące uproszczonych opcji kosztowych, które odbyły się 20 czerwca 2019 r. w Brukseli, w tym podał przykłady uproszczeń kosztów i procedur stosowanych w Saksonii, Finlandii oraz Austrii, w szczególności stosowania ryczałtów dla beneficjentów.

Po wysłuchaniu informacji dotyczących uproszczeń przedstawicielka ARiMR zapytała czy te uproszczenia dotyczyły tylko Leadera? Pan Kwatera poinformował, że dotyczyły całego PROW-u.

Kontynuując wypowiedź Pan Kwatera poinformował o warsztatach ENRD w dniu 22 października 2019 r. w Brukseli dotyczących Komitetów monitorujących i zasad partnerstwa. Zwrócił uwagę na fakt, że drobni wiejscy przedsiębiorcy, ale także organizacje pozarządowe, nie są zorganizowane i nie mają swojej reprezentacji. Zwrócił uwagę również, że Europejski Kodeks Postępowania w Zakresie Partnerstwa, który jest aktem delegowanym Komisji Europejskiej, nie jest w Polsce dobrze stosowany. Zgodnie art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 państwa członkowskie powinny pamiętać o reprezentacji wszystkich podmiotów na każdym etapie budowania strategii.

Ostatnim z wydarzeń była konferencja w listopadzie, w Chorwacji, w miejscowości Opatija, zorganizowana przez chorwacką sieć LGD. Uczestniczyło w niej 14 krajów, przede wszystkim LGD z Chorwacji i Słowenii, a także z bałkańskich krajów spoza UE. Byli naukowcy, którzy prezentowali różne prace naukowe dotyczące współpracy z LGD. Strona chorwacka zasugerowała, żeby może inny kraj zorganizował podobną konferencję w przyszłości. Pan

Kwaterna kontynuując wypowiedź zasugerował, że może Polska zorganizowałaby taką konferencję jako kraj z ambicjami bycia liderem w tej części Europy i posiadający już takie badania. Następnie Pan Kwaterna poruszył kwestie wielofunduszowości, które umożliwią zrealizowanie potrzebnych działań na obszarach wiejskich w Polsce.

Następnie Dyrektor Kogut poprosił Pana Piotra Sadłochę o przedstawienie informacji o wydarzeniach, w których brał udział.

Pierwsze wydarzenie, w którym uczestniczył Pan Sadłocha była konferencja „LINC 2019” w Estonii w dniach 10-13 września 2019 r., 10 konferencja tego typu. Uczestniczyło w niej 320 osób z większości krajów UE, w tym z lokalnych grup działania. Od dwóch lat w tych konferencjach uczestniczą przedstawiciele świętokrzyskich LGD. Konferencje te umożliwiają lokalnym grupom działania poszukiwanie partnerów do swoich projektów współpracy. W trakcie konferencji zorganizowane były wyjazdy studyjne, na których była możliwość poznania doświadczeń gospodarza konferencji oraz gry terenowe jako dobra okazja do poznania pozostałych uczestników. Konferencje LINC są organizowane przez sieci LGD - włoskiej, austriackiej, fińskiej, estońskiej. Pan Sadłocha poinformował, że w 2018 r. wystąpił do tych sieci o wskazanie wolnego terminu na zrealizowanie takiej konferencji w Polsce. Pierwszy wolny termin to rok 2024.

Następnie poinformował o udziale w Europejskim Parlamencie Wiejskim, który odbył się w Hiszpanii w dniach 6-9 listopada 2019 r. Poinformował również, że przed posiedzeniem zawsze przygotowywany jest manifest dotyczący rozwoju obszarów wiejskich. Ten manifest oczywiście jest przygotowywany przez komitet sterujący znacznie wcześniej, tak, żeby móc go zaprezentować, żeby on był zaakceptowany w trakcie Europejskiego Parlamentu Wiejskiego. W tym roku ze strony polskiej uczestniczyło sześć osób, w tym Minister Ryszard Zarudski, Pani Dyrektor Joanna Gierulska z Ministerstwa Rolnictwa, Pan Ryszard Kamiński z FAOW, Ireneusz Kamiński z Polskiej Sieci LGD i Pan Łukasz Komorowski z IRWiR Polskiej Akademii Nauk. W trakcie spotkania były różne wizyty studyjne, Pan Sadłocha uczestniczył w wizycie poświęconej tematowi wioski i wioski górskie. Duża część dotyczyła zagadnień związanych ze zmianami klimatycznymi, z ochroną przyrody, oraz rozwojem turystyki w sposób nieingerujący w środowisko. W kolejnym dniu było bardzo dużo warsztatów, około 20 w różnych grupach. Część warsztatów dotyczyła smart village i tutaj właśnie były różne dyskusje na temat tego, czym jest smart village. Pan Sadłocha powiedział, że smart village to stosowanie prostych ale sprytnych rozwiązań i nie zawsze jest nastawione na wykorzystanie nowych technologii.

Następnie Pan Sadłocha poinformował o udziale w Walnym Zgromadzeniu ELARD, które odbywało się w Amarante, Portugalia w dniach 25-26 listopada 2019 r. Pierwszy dzień poświęcony był warsztatom dotyczącym tego, jak widzimy ELARD, czyli Europejską Sieć Lokalnych Grup Działania. Na tych warsztatach w dużej mierze skupiono się na tym, że krajowe sieci potrzebują orzecznictwa Brukseli jak i informacji o dobrych praktykach, dobrych rozwiązaniach w różnych krajach. To jest właśnie to, co ELARD dotychczas robił i krajowe sieci nie wskazywały na jakieś inne działania.

W trakcie walnego zebrania wybrano nowego prezesa ELARD. Dotychczas prezesem ELARD była pani z Portugalii, na kolejne dwa lata prezydenturę objęła Szwedzka Sieć LGD i z tej szwedzkiej sieci została wybrana prezes Pani Marion Eckard. Wybrano wiceprezesów, jednym jest przedstawiciel niemieckiej sieci, drugim hiszpańskiej sieci LGD. Poza tym w ramach ELARD została przyjęta Gruzjińska Sieć Lokalnych Grup Działania. Pan Sadłocha nawiązał do wypowiedzi Pana Kwatery, który wspomniał, że LGD-y powstają nie tylko w Unii Europejskiej. Jest parę LGD-ów już na Bałkanach, w Kosowie, w Gruzji, kilkanaście LGD-ów w Północnej Macedonii. W Północnej Macedonii powstają LGD-y przy wsparciu polskiego rządu z funduszu solidarności i dosyć prężnie działają.

Kolejnym wydarzeniem była Konferencja CLLD Post 2020, która odbyła się w Brukseli w dniach 3-4 grudnia 2019 r. Uczestniczyli w niej przedstawiciele czterech polskich LGD-ów. Było też sporo osób z lokalnych grup rybackich, też z takich łączonych LGD-ów dwufunduszowych, rybackich i PROW-owskich. Na konferencji były prezentowane trzy projekty z polskich LGD-ów. Niestety żaden z polskich projektów prezentowanych nie dostał nagrody. Na konferencji były prezentowane różne projekty, jeden z Portugalii był prezentowany przez przedstawiciela LGD-u miejskiego z Lizbony, dosyć ciekawy sposób wybierania projektu, nie tyle oceny już projektu, tylko wybierania. Ta lokalna grupa działania tworzy partnerstwo składające się z dwustu partnerów, w tym czternastu partnerów: podmioty publiczne, pozostali partnerzy to są podmioty organizacje bądź organizacje przedsiębiorców. Partnerzy ci spośród zgłoszonych propozycji projektów wybierają te, które później mają być przygotowane i finansowane przez lokalną grupę działania. To wygląda podobnie do budżetu obywatelskiego w polskich samorządach.

Prezentowany był też projekt z Francji, dotyczący wsparcia osób niezamożnych, w szczególności osób starszych. Generalnie chodzi o to, że tam jest bardzo duża grupa osób, których nie stać na płacenie wysokich rachunków związanych z energią, czy to za ogrzewanie domu, czy też z podgrzewaniem wody. Francuzi realizowali projekt termomodernizacji budynków, z tym, że większość prac budowlanych była prowadzona przez sąsiadów tych ubogich osób, w ramach wolontariatu, a z projektu przede wszystkim kupowano najważniejsze usługi, które muszą być zrealizowane przez specjalistów z użyciem lokalnych materiałów. W projekcie około 140 rodzin zostało wspartych w ten sposób. Poza tym z programu Erasmus zrealizowali stronę internetową promującą ten projekt.

Trzeci projekt, bardzo ciekawe rozwiązanie ze Szwecji, odwiedziliśmy go w tym roku jako Polska Sieć. Lokalna Grupa Działania Höga Kusten prężnie działa na rzecz animacji społeczności lokalnej i zachęcania osób do osiedlania się na ich terenie. Grupa działa na odległym terenie na północy kraju, ludzie niechętnie się osiedlają. Lokalna grupa działania dla animowania przygotowuje coś w rodzaju naszych planów odnowy wsi. Oni to nazywają prestaris. I później wspierają taką społeczność lokalną w rzeczywistym realizowaniu tego planu odnowy wsi. Jeżeli inwestycja może być sfinansowana przez lokalną grupę działania w ramach Leadera, to finansowanie jest z Leadera. Jeżeli nie, to pomagają przygotować wnioski do innych źródeł, najczęściej to są fundusze regionalne, żeby zrealizować te projekty. I nam pokazywali przykłady zrealizowanych projektów. Poza tym oni robią taki bardzo ciekawy, nagrodzony przez Komisję Europejską projekt związany właśnie z promowaniem swojego obszaru jako

dobrego miejsca do życia, gdzie jest edukacja na wysokim poziomie, gdzie można prowadzić działalność gospodarczą i również zachęcają swoich przedsiębiorców do tego, żeby uczestniczyli w tym projekcie i promowali ten obszar. Jako ciekawostka, dyrektorem tam lokalnej grupy działania jest pani, która sprowadziła się do nich z Holandii.

Pan Dyrektor Kogut podziękował Panu Piotrowi Sadłocha i zapytał czy ktoś z uczestników chciałby zadać jakieś pytanie? Nie było pytań w związku z tym Dyrektor Kogut oddał głos Dyrektorowi Krzeczunowiczowi.

Pan Dyrektor Krzeczunowicz uzupełnił informację, że udział Pana Kwatery oraz Pana Sadłochy w wydarzeniach, o których mówili był wspierany w ramach jednostki centralnej KSOW i budżetu przeznaczonego na wspieranie udziału partnerów w działaniach europejskich. Pan Dyrektor dodał, że JC wspierała również udział osób z Polski znających zagadnienia dotyczące Smart Village, w spotkaniach grupy tematycznej w tym zakresie, byli to przedstawiciele Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich (FAOW) i Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa (IRWiR), grupy tematycznej na temat biogospodarki, która teraz się zamienia na grupę tematyczną biogospodarki i zmian klimatu. Pan Dyrektor poinformował, że JC w tym zakresie współpracuje z doktorem Jerzym Kozyrą z Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa. Poza tym JC została poproszona o wskazanie eksperta, w zakresie zatrudnienia na obszarach wiejskich. Wspiera nas Pani dr Anna Rosa z IRWiR-u.

JC KSOW stara się wspierać udział w grupach tematycznych tworzonych przez Europejską Sieć Rozwoju Obszarów Wiejskich i ponownie zaapelował do członków grupy roboczej o zgłaszanie potencjalnych uczestników biegłych w danym temacie jak i języku angielskim. JC KSOW postara się finansowo wesprzeć takie osoby. Z jednej strony można pokazać, co w Polsce w danej dziedzinie się dzieje, a z drugiej strony można się dowiedzieć, jakie są rozwiązania w innych państwach członkowskich.

W dalszej wypowiedzi pan Dyrektor poinformował, że na rok 2020 w ramach Europejskiej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich planowane jest wspieranie udziału polskich ekspertów w grupach tematycznych dotyczących inteligentnych wsi jak i biogospodarki i zmian klimatu. Te dwie grupy na pewno będą przez sieć kontynuowane. Również będzie kontynuowany temat uproszczenia rozliczania środków. Prawdopodobnie będą warsztaty na temat dobrostanu i bezpieczeństwa żywności. Odbędą się także seminaria, w tym na temat przyszłości Lidera; różnych tematów wokół innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie; nowej perspektywy; oraz na temat działań klimatycznych. O ile na spotkaniu Zgromadzenia Sieci Obszarów Wiejskich (Rural Networks' Assembly Meeting) pojawi się szczegółowa lista przyszłych spotkań i wydarzeń, JC przekaze do jednostek wsparcia sieci i do innych zainteresowanych osób informacje na ten temat.

Poza działaniami Europejskiej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich są też te sieci EIP-AGRI. Na stronie SIR przedstawiamy informację o tym, co jest planowane i Punkt kontaktowy ds. sieci EIP-AGRI też ma dość rozbudowany kalendarz, gdzie przedstawia nie tylko własne działania, ale też inne działania w Europie, które mogą być interesujące dla uczestników z Polski. Niebawem będzie w ramach EIP-AGRI nabór ekspertów, którzy będą mogli uczestniczyć w pracach grup fokusowych: jest to okazja dla ekspertów z Polski, aby różne tematy wokół

rolnictwa i innowacji w rolnictwie omawiać. Bardzo będziemy zachęcali do uczestnictwa w pracach grup fokusowych.

W dalszej części posiedzenia grupy roboczej przewidziane były warsztaty dotyczące propozycji tematów operacji własnych w ramach programu operacyjnego na lata 2020-2021, jednakże na prośbę uczestników posiedzenia został zmieniony porządek obrad i jako kolejny punkt programu omówione zostały zagadnienia związane z przyszłością sieci obszarów wiejskich w kolejnym okresie programowania, a natomiast warsztaty, odbędą się po prezentacji zagadnień dotyczących przyszłości sieci obszarów wiejskich w kolejnym okresie programowania. Propozycję porządku obrad po zaproponowanych zmianach Pan Dyrektor Kogut poddał pod głosowanie. Zmiany zostały przyjęte przez uczestników posiedzenia jednogłośnie.

Ad. 8.

Następnie Pan Dyrektor Kogut przedstawił informację na temat założeń, dotyczących krajowej sieci Wspólnej Polityki Rolnej 2021-2027. Podkreślił, że są to wstępne założenia i na etapie dalszych prac i uzgodnień mogą ulec zmianie. Poinformował, że trwają prace nad Planem Strategicznym WPR, czyli coś na wzór PROW-u, który był sporządzany na poprzednie okresy programowania, z tym wyjątkiem, że Plan Strategiczny WPR w okresie programowania 2021-2027 będzie również zawierał interwencje z filara pierwszego WPR. Dotychczas w PROW-ie, jak sama nazwa wskazuje, był opisany system zarządzania i kontroli, jak również działania, które były realizowane w ramach filaru drugiego WPR, czyli Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Natomiast w nowej perspektywie finansowej plan strategiczny będzie opisywał zarówno system zarządzania i kontroli, jak również interwencje realizowane ze środków pierwszego filaru WPR, czyli Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG). Ma to też wpływ na nową sieć obszarów wiejskich. W nowej perspektywie ta sieć (zgodnie z projektem rozporządzenia KE) nazywa się Krajowa Sieć Wspólnej Polityki Rolnej, tak jak teraz mieliśmy Krajową Sieć Obszarów Wiejskich, a wynika to z tego, że będzie ona obejmować również pierwszy filar wspólnej polityki rolnej. Jeśli chodzi o cele krajowej sieci, zostały one zdefiniowane w artykule 113 projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym planów strategicznych WPR. Cele te są podobne do tych w PROW, natomiast mają szerszy zakres: zwiększenie zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron we wdrażanie planów strategicznych, które będą zawierać również interwencje w ramach filara pierwszego WPR; poprawa jakości wdrażania planów strategicznych; informowanie opinii publicznej o możliwościach finansowania w ramach WPR, czyli szerzej niż tylko kampanie informacyjne, które były finansowane z KSOW w zakresie filara drugiego WPR. Kolejny cel wspieranie innowacji w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich oraz wspieranie włączenia i interakcji między wszystkimi interesariuszami tego procesu i ostatni cel - przyczynienie się do rozpowszechniania wyników dotyczących planów strategicznych WPR, czyli między innymi kwestie dotyczące monitorowania, jak również dobrych praktyk. Te cele są ogólne, bardzo pojemne, także dają duże możliwości państwom członkowskim, czyli generalnie sprowadza się do tego, że ma to zapewnić tak naprawdę efektywne, właściwe wdrażanie Planu Strategicznego WPR i jego korygowanie, gdy zajdzie taka potrzeba. W nowym okresie programowania kładzie

się duży nacisk na innowacyjność w rolnictwie, w tym na tak zwany system AKIS (System Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie). Są także zadania / działania celem gromadzenia, analizy, rozpowszechniania informacji o działaniach i dobrych praktykach wdrażanych w ramach planów strategicznych, które mają służyć do osiągnięcia celów strategicznych określonych w rozporządzeniu o planach strategicznych. Tak samo jak w tej perspektywie finansowej, Krajowa Sieć WPR ma wspierać tworzenie platform, forów i wydarzeń w celu ułatwienia wymiany doświadczeń, wiedzy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Kolejne działanie, czyli gromadzenie, ułatwianie i rozpowszechnianie tych informacji dotyczących lokalnych grup działania, jak również innych struktur, między innymi grupy operacyjnej, które mają służyć wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań na rzecz rolnictwa i na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Kolejne zagadnienie, które było w obecnej perspektywie finansowej, to wspieranie projektów współpracy. Duży nacisk kładzie się też na zagadnienia związane z innowacyjnością w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Kolejna kwestia to jest tworzenie powiązań z innymi strategiami lub sieciami finansowanymi przez UE, np. w ramach funduszy strukturalnych. Zadaniem krajowej sieci WPR ma być też wkład w dalszy rozwój Wspólnej Polityki Rolnej i zaangażowanie w przygotowanie kolejnego okresu programowania. Podobnie jak w tej perspektywie finansowej, tylko że szersze, będzie też udział krajowej sieci WPR w wydarzeniach organizowanych przez europejską sieć.

Obecnie na poziomie unijnym mamy dwie sieci, jedna to jest taka sieć ogólna, natomiast druga jest to sieć EPI dotycząca innowacji. Natomiast w nowej perspektywie finansowej Komisja Europejska planuje, że będzie to tylko jedna sieć, czyli połączy te dwie sieci, będzie to Europejska Sieć WPR.

Jeśli chodzi o działania na poziomie krajowym to przede wszystkim należy maksymalnie uprościć sam system zarządzania i kontroli. Generalnie Unia Europejska idzie w kierunku uproszczeń, zwłaszcza jeśli chodzi o nową perspektywę finansową, czyli bardziej będzie się skupiać na rezultatach i wynikach, a nie na zagadnieniach zgodności. IZ w ramach nowej perspektywy finansowej też chce wprowadzić maksymalne uproszczenia jeśli chodzi o wdrażanie pomocy technicznej, jak również krajowej sieci WPR. W nowej perspektywie finansowej chcemy dokonać maksymalnej cyfryzacji procesów. Oznacza to, że wnioski byłyby składane przez beneficjentów w wersji elektronicznej, co oszczędzi czasu wszystkim stronom, jak również zapewni wbudowanie części kontroli aplikacyjnych w system agencji płatniczej, co też przyspieszy naszym zdaniem proces oceny tych wniosków. Takie są założenia, jeśli chodzi o pomoc techniczną i krajową sieć WPR, czyli maksymalne uproszczenie dokumentacji, jak również zakres weryfikacji oraz cyfryzacja procesów.

Jeśli chodzi o kwestie finansowania, tak samo jak ma to miejsce w tej perspektywie finansowej, Krajowa Sieć WPR będzie finansowana ze środków pomocy technicznej. Natomiast jeśli chodzi o środki finansowe, to te środki będą mogły stanowić maksymalnie 4% budżetu na EFFROW. Sieć Wspólnej Polityki Rolnej, jak również pomoc techniczna sama w sobie, może finansować działania dotyczące pierwszego filara WPR, jednakże środki będą mogły być tylko dedykowane na te działania z EFFROW, czyli z drugiego filara WPR. Jako państwo członkowskie chcieliśmy nieco to zmienić, tzn. by jakiś procent z EFRG można było przeznaczyć na finansowanie pomocy technicznej, w tym krajowej sieci WPR, natomiast

w wyniku negocjacji Komisja Europejska nie wyraziła na to zgody. Mieliśmy poparcie bodajże z dwóch czy trzech jeszcze innych państw członkowskich, natomiast ten wniosek nie został przyjęty.

Jeśli chodzi o samą strukturę wdrażania Krajowej Sieci WPR, to zakładamy, że będziemy ją wdrażać poprzez dwa schematy, czyli schemat pierwszy i schemat drugi, z tą tylko różnicą, że do schematu pierwszego chcemy przesunąć działania związane ze wsparciem funkcjonowania krajowej sieci WPR. Czyli te zagadnienia dotyczące zadań, które są realizowane przez strukturę instytucjonalną. Natomiast w schemacie drugim zostałyby tylko i wyłącznie operacje, czyli realizowane zarówno operacje własne, jak również operacje realizowane przez partnerów krajowej sieci WPR.

Jeśli chodzi o katalog naszych beneficjentów Krajowej Sieci WPR, nie jest on jeszcze zamknięty i ostateczny, ponieważ trwają jeszcze dyskusje na ten temat, natomiast zakładamy na dzień dzisiejszy, że będzie to Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, urzędy marszałkowskie, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, jak również wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego. W przeciwieństwie do tego, co mamy w obecnej perspektywie finansowej, też chcemy, żeby partnerzy KSOW stali się beneficjentami tego działania, co nam umożliwi, że środki będą mogły być im wypłacane bezpośrednio przez agencję płatniczą, a nie jak mamy to dzisiaj, że te środki partnerom KSOW są wypłacane przez beneficjentów pomocy technicznej, którzy otrzymują środki z agencji płatniczej. Będzie to dużym uproszczeniem dla systemu. W strukturze instytucjonalnej sieci również musimy uwzględnić te instytucje i organy, które będą się zajmować wdrażaniem, czy też będą brać udział w upowszechnianiu informacji dotyczących pierwszego filara WPR. Dwa filary zostały włączone teraz w jeden plan strategiczny WPR, ponieważ Komisji Europejskiej zależy, żeby doszło do synergii i interakcji pomiędzy interwencjami, które będą realizowane w ramach dwóch filarów WPR.

Planujemy, że w nowej perspektywie obecną Grupę Roboczą do spraw KSOW zastąpi Komitet Sterujący ds. Krajowej Sieci Wspólnej Polityki Rolnej i zakładamy, że ten komitet sterujący będzie wyznaczał kierunki działania. Czyli to co dzisiaj planujemy sobie zrobić na warsztatach, będziemy dyskutować, wyznaczać kierunki, jakie tematy i jakie działania (operacje) powinny być realizowane w ramach kolejnego planu operacyjnego. Odnośnie zatwierdzania planów operacyjnych, to dzisiaj tak naprawdę zatwierdzanie dwuletnich planów operacyjnych sprowadza się do kwestii formalnych. Natomiast jeżeli przez komitet sterujący będą wyznaczane kierunki działania, to wtedy nie byłoby potrzeby, żeby komitet sterujący zatwierdzał operacje. Zadanie to mogłaby wykonywać Instytucja Zarządzająca, czyli operacje byłyby składane do IZ, która dokonywałaby weryfikacji tych operacji biorąc pod uwagę wytyczne czy kierunki wskazane przez komitet sterujący i wówczas dokonywałaby na tej podstawie ich akceptacji. Myślę, że to by uprościło i przyspieszyło proces akceptacji. Oczywiście to jest kwestia otwarta, będziemy na ten temat jeszcze dyskutować.

Kolejna kwestia to wprowadzenie kosztów czy kwot ryczałtowych. Generalnie chcemy iść w nowej perspektywie finansowej w kierunku stosowania metod kosztów uproszonych, które mają różną formę, między innymi możemy zastosować standardowe stawki jednostkowe,

stawki ryczałtowe i koszty ryczałtowe. Natomiast jeśli chodzi o realizację operacji własnych czy też o realizację operacji partnerskich, to IZ chce bazować na kwotach ryczałtowych. Generalnie w sytuacji, gdy już na etapie oceny wniosku o przyznanie pomocy zostanie przez daną instytucję zaakceptowana dana kwota ryczałtowa, to później partner KSOW, czy my jako jednostki tworzące strukturę, którzy będziemy realizować operacje własne, nie będziemy musieli do wniosku o refundację przedstawiać żadnych dodatkowych dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków, czyli faktur i innych dokumentów księgowych. Już na etapie oceny wniosku o przyznanie pomocy, czy też w przypadku partnerów KSOW wniosku o wybór operacji, ten budżet byłby akceptowany. Natomiast po stronie partnera KSOW, czy instytucji, które będą realizować operacje, warunkiem zrealizowania operacji będzie osiągnięcie danego wskaźnika.

Myślę, że dużym doświadczeniem i zdobytą wiedzą jeśli chodzi o koszty operacji będzie dla nas ta perspektywa finansowa, gdzie rozliczamy koszty partnerów KSOW i własne koszty w oparciu o koszty rzeczywiście poniesione. My jak również Państwo mają już też bazę tych kosztów, także jak będzie nowa perspektywa finansowa, my będziemy w stanie sobie już na podstawie tych kosztów, oczywiście biorąc pod uwagę współczynnik inflacji, mniej więcej wycenić taką czy inną usługę. Jeżeli już została podpisana umowa z partnerem KSOW na wykonanie określonego zadania czy działania i on osiągnie odpowiedni współczynnik realizacji tego działania, to wówczas ta kwota, na którą została z nim podpisana umowa, zostanie mu wypłacona bez przeglądania wszystkich szczegółowych dokumentów, faktur, potwierdzeń dokonania płatności. Obecnie są dwa niezależne systemy, najpierw dotacja, rozliczenie dotacji, później beneficjent deklaruje te środki do agencji i rozlicza się z agencją, żeby uniknąć tego podwójnego systemu chcemy doprowadzić do tego, żeby te środki były wypłacone w formie zaliczki przez agencję płatniczą, a później rozliczanej w agencji płatniczej z pominięciem etapu przyznawania dotacji celowej.

Głos zabrał Krzysztof Duda, Dyrektor CDR Oddział w Krakowie, który zapytał na jakiej podstawie będzie wypłacana zaliczka po podpisaniu umowy przed jej zrealizowaniem oraz zapytał czy to się nie kłóci ze wskaźnikami.

Dyrektor Kogut odpowiadając na wątpliwości Pana Dudy powiedział, że teraz jednostki wsparcia sieci, w tym jednostki doradztwa rolniczego, też otrzymują zaliczkę w postaci dotacji celowej przed zrealizowaniem operacji.

Ponownie zabrał głos Pan Duda w celu upewnienia się czy te zaliczki nie są dla beneficjenta ostatecznego?

Dyrektor Kogut wyjaśnił, że w nowej perspektywie nie mówimy o ostatecznym odbiorcy, mówimy o beneficjentach. Natomiast jeśli chodzi o partnerów KSOW, bo to jest bardzo ważne, to też rozważamy taką możliwość, biorąc pod uwagę doświadczenia z tej perspektywy, ale w takim przypadku IZ czy agencja płatnicza musi otrzymać zabezpieczenie na zaliczkę.

Pani Magdalena Sobina przedstawicielka jednostki regionalnej województwa podkarpackiego zapytała czy zaliczka będzie wypłacana tak jak w innych działaniach?

Odpowiadając na pytanie Pani Sobiny, Dyrektor Kogut potwierdził, że tak, ale obecnie przedstawione są założenia a nie ostateczne rozwiązania

Ponownie zabrał głos Pan Duda i powiedział, że brak zaliczek jest największą barierą dla partnerów KSOW uniemożliwiającą realizację większych operacji ponieważ nie mają środków na ich sfinansowanie.

Dyrektor Kogut poinformował, że IZ rozmawia z pionem finansowym w MRiRW na temat zabezpieczenia wypłaconej zaliczki. Oczywiście IZ wprowadzi weksel in blanco, o ile ten weksel in blanco będzie wystarczającym zabezpieczeniem. Na pytanie uczestników dotyczące ryzyka związanego z wypłacaniem zaliczek Dyrektor Kogut powiedział, że IZ analizuje wszystkie możliwe warianty. IZ zastanawia się nad zaliczkowaniem, bo wiemy, że jest taka potrzeba, bo to wtedy rozszerza krąg potencjalnych partnerów KSOW, natomiast musimy też zabezpieczyć te środki, które zostaną im wypłacone.

Pani Dyrektor Sobina zapytała czy ryczałt będzie dotyczył też pomocy technicznej dla jednostek? Dyrektor Kogut potwierdził oraz dodał, że dzisiaj skupiamy się tylko na krajowej sieci WPR. Ale tak, jak najbardziej.

Krzysztof Kwatera powiedział, że zaliczkowanie jest już stosowane np. w LGD Rozpoczynający działalność dostają 80%. To są niemałe kwoty, które otrzymują. Ryczałty stosowane są przecież w Europejskim Funduszu Społecznym. W Polsce mamy już doświadczenie w zaliczkowaniu projektów. „Także my nie stajemy przed sytuacją, że trzeba coś wymyślać, stajemy przed sytuacją, w której trzeba moim zdaniem po prostu twórczo zaadoptować rzeczy i doświadczenia, które są. Spowodować tak, żeby zrobić to co jest w innych programach”. Dodał, że warto by objąć ryczałtami nieduże projekty.

Dyrektor Kogut podziękował Panu Kwaterze i powiedział, że jeśli chodzi o nową pomoc techniczną w tym krajową sieć WPR, to nawet nie zamierzamy wprowadzać limitów, od których będzie obowiązek rozliczania się po kosztach rzeczywistych. Może w ramach pomocy technicznej będą pewne projekty, które będą potrzebowały takiego rozliczenia (tj. rozliczenia po kosztach rzeczywistych), natomiast to na pewno nie będzie dotyczyć partnerów Krajowej Sieci WPR. Generalnie chcielibyśmy pozostać przy konkursie, ponieważ jest to procedura otwarta i daje wszystkim równe możliwości. IZ chciałaby, żeby konkurs ogłaszany był przez instytucję zarządzającą, biorąc pod uwagę kierunki, tematy wyznaczone przez komitet sterujący Krajowej Sieci WPR. Następnie partnerzy składaliby wnioski o wybór operacji do jednostek tworzących strukturę sieci. Natomiast jak już powiedział wcześniej, już na tym etapie by była dokonywana ocena budżetu, czyli by był akceptowany budżet zaproponowany przez partnera KSOW, oraz że w ramach tego budżetu partner się zadeklaruje do realizacji określonych wskaźników. Po tej ocenie, tak jak ma to miejsce dzisiaj, byłaby ogłaszana lista rankingowa, oczywiście też przewidujemy listę rezerwową, jeżeli któryś z partnerów KSOW by zrezygnował z realizacji swojej operacji. Czyli partnerzy, których operacje byłyby wybrane do realizacji, od razu by wiedzieli jaką kwotę ryczałtową mogą przeznaczyć na tę operację, przy uzyskaniu zadeklarowanych wskaźników. Podpisywane byłyby umowy z partnerami odpowiednio przez instytucję do której złożono wniosek, a następnie wniosek o płatność byłby też składany do tych instytucji. Tylko już te instytucje nie przekazywałyby całej dokumentacji

do agencji płatniczej jako beneficjent, natomiast do agencji płatniczej przekazywane by było polecenie dokonania płatności. Tak jak ma to miejsce dzisiaj w zadaniach delegowanych urzędowi marszałkowskiemu. Uprościlibyśmy obieg dokumentów poprzez wyeliminowanie tych dwóch systemów, które obecnie funkcjonują. Zakładamy całkowitą informatyzację tych procedur, żeby też partnerzy KSOW składali wnioski przez system informatyczny, czyli w wersji papierowej zostałyby może tylko umowy, albo nawet ją zastąpiono by przez wersję elektroniczną, która byłaby podpisywana elektronicznie.

Krzysztof Kwatera powiedział, że chciałby wzmocnić apel o wprowadzenie ryczałtów, do rozliczania różnych kosztów. Chciałby również, żeby można było korzystać z różnych funduszy przy realizacji operacji. Jako przykład ryczałtu przytoczył sposób rozliczania kosztów podróży na Cyprze. Na Cyprze zastosowano rozwiązania takie, jakie są stosowane w programie Erasmus+. My też realizujemy program Erasmus+ i tam jest na przykład trzystawkowy system rozliczania podróży, gdzie liczą się odległości, ściśle od miejsca do miejsca na zasadzie linijki, no i jest określona kwota. Cypryjczycy to zastosowali także w PROW-ie przy wszelkich podróżach w ramach projektów współpracy i innych. W programie Europa dla obywateli jest na przykład coś takiego jak kojarzenie partnerów i spotkanie przygotowawcze. No całkowicie mógłby to być na przykład nasz projekt przygotowawczy współpracy – wskazuje się ilość osób i ilość krajów i jest wyznaczona kwota. I tyle. I tak się przygotowuje budżet, tak się go potem rozlicza, prosto i szybko. Ja myślę, że to jest ważne, dla partnerów żeby się aktywizowali. Także proponuję, żeby szukać dobrych przykładów, nie tylko z programów skierowanych do obszarów wiejskich, ale także z innych programów i próbować je adaptować, żeby to było jak najbardziej spójne, bo my też potem realizujemy różne programy i to byłoby dla nas łatwiej niż szukać tych zasad do każdego programu innych.

Dyrektor Kogut powiedział, że zgadza się z propozycją Pana Kwatery. Dodał, że w Polsce mamy dobre przykłady, doświadczenie, jeśli chodzi o Europejski Fundusz Społeczny, to jest druga perspektywa finansowa, na której ten fundusz bazuje właśnie w oparciu o metody kosztów uproszczonych. Jeśli chodzi o koszt uproszczony, to najważniejszy jest ten pierwszy etap, czyli ustalenie metodologii rozliczania kosztów uproszczonych. Czyli pierwszy etap, od którego chcemy rozpocząć prace już w tym najbliższym roku, oczywiście korzystając z doświadczeń wszystkich zainteresowanych stron, jak również Państwa i myślę, że będziemy w stanie takie rozwiązania korzystne i proste wypracować. Następnie oddał głos Dyrektorowi Krzeczunowiczowi.

Dyrektor Krzeczunowicz przedstawił spostrzeżenia dotyczące prezentacji Pana Koguta. Pierwszym spostrzeżeniem, o którym warto pamiętać jeżeli chodzi o Krajowe Sieci Obszarów Wiejskich, to z 28 państw członkowskich, w dwóch prowadzi się konkursy – w Polsce i w trochę inny sposób we Francji. Inne sieci bez tego lepiej czy gorzej funkcjonują. I tak naprawdę tylko w Polsce KSOW jest kojarzony jako program grantowy. Należy zadać pytanie, czy konkurs jest jedynym dobrym rozwiązaniem dla realizacji operacji partnerskich. Koncentracja na konkursie znacząco wpływa także na skład pracowników JC KSOW i zakresu ich kompetencji. Czy powinniśmy dalej ogłaszać konkursy i czy konkurs, dla którego są już przygotowywane uproszczenia, spełnia cele, które są wskazane w rozporządzeniu, przedstawione w projektach Komisji Europejskiej. Czy sieciowanie, znajdowanie dobrych

praktyk, kojarzenie ludzi można realizować przez operacje partnerskie? Czy może w jakiś inny sposób?

Drugie spostrzeżenie dotyczy nazwy Krajowych Sieci WPR. Dla wielu państw członkowskich te nazwy sieci, jak w przypadku Polski KSOW, już się zadomowiły, już się z czymś kojarzą i dla wielu Państw członkowskich warto tę nazwę zachować. Komisja Europejska jasno odpowiada na to, że Krajowa Sieć WPR tak się nazywa w rozporządzeniu, żeby trochę pokazać, że ma inne grono odbiorców, ale nazwy na poziomie krajowym zmieniać państwa członkowskie nie muszą. Więc jeżeli Państwo uważacie, że warto zachować nazwę KSOW-u, która już ma wypracowaną nazwę, renomę, no to warto w ministerstwie o tym powiedzieć, żeby KSOW dalej istniał jako KSOW, a nie jako Krajowa Sieć WPR. Jeżeli państwo uważacie, że należy zapomnieć o tym wszystkim, co dotychczas było, to może warto tę nazwę zmienić.

Dyrektor Kogut podziękował za wypowiedź i odniósł się do kwestii nazwy sieci i powiedział, że nowa nazwa Krajowa Sieć WPR to jest definicja z rozporządzenia unijnego. To nie znaczy, że my będziemy zmieniać nazwę sieci. Myślę, że ona jest rozpoznawalna i nie ma potrzeby, żeby rezygnować z tej nazwy, mimo że będzie realizować zadania poszerzone o pierwszy filar WPR. Jeśli chodzi o to, czy faktycznie należy w nowej perspektywie finansowej również dopuścić konkurs dla partnerów KSOW to moim zdaniem, analizując wyniki ankiet, chyba powinniśmy zostawić pewne środki dla partnerów KSOW, co nam jako instytucjom, które tworzą system, umożliwi tworzenie operacji na poziomie centralnym, strategicznym czy też na poziomie regionalnym, ale operacji o charakterze sieciującym. Natomiast partnerzy KSOW żyją w swoim środowisku i myślę, że też realizują dużo ciekawych operacji, które nam na przykład czy jednostkom wspomagającym sieć nawet nie przyszłyby do głowy. Także to jest moje spostrzeżenie. Następnie oddał głos Pani Dyrektor Wieczorkiewicz z MRiRW.

Pani Dyrektor Wieczorkiewicz odniosła się do wypowiedzi Dyrektora Koguta i Dyrektora Krzeczunowicza dotyczącej nazwy sieci i przypomniała, że od przyszłej perspektywy KSOW łączy się z siecią do spraw innowacji. Pani Dyrektor Wieczorkiewicz powiedziała, że musimy pamiętać o tym, że KSOW to również SIR. Faktem jest, że SIR jest finansowany z KSOW-u ale sieć innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich też już ma swoją rozpoznawalność szeroką, jeśli chodzi o Polskę. Więc tu by trzeba było jednak się nad tym zastanowić z tego względu, że musimy wziąć pod uwagę cel przekrojowy całego WPR-u, gdzie innowacyjność, transfer wiedzy i system AKIS zaczyna być bardzo silnie widoczny. Nie możemy pominąć tego faktu w swoich pracach. Być może warto w związku z tym, rzeczywiście zastanawiając się nad nazwą wziąć pod uwagę wagę zagadnienia związanego z innowacyjnością i zastanowić się oraz rozważyć, czy biorąc jedną nazwę sieci, gdzieś tej innowacyjności jednak nie powinniśmy zmieścić, ponieważ jednym z tych pięciu czy sześciu zadań sieci zgodnie z art. 113 jest innowacyjność. I to jest innowacyjność na bardzo dużą skalę, bo nie tylko innowacyjność ale również wymiana wiedzy, transfer, czyli cały ten holistyczny proces, gdzie będziemy musieli zabezpieczyć funkcjonowanie różnego rodzaju struktur, szersze niż obecnie np. takich chociażby jak sieć gospodarstw demonstracyjnych. Tego do tej pory w ogóle nie uwzględnialiśmy w działaniach sieci a będziemy sieciować. Musimy już w tej chwili sieciować różnego rodzaju partnerów, nie tylko Lokalne Grupy Działania, które są już dobrym, rozwiniętym i dojrzałym przykładem jeżeli chodzi o sieć ale szereg innych partnerów. Było to

zresztą dyskutowane w ostatni piątek tj. 6 grudnia br., również z udziałem przedstawiciela Biura Pomocy Technicznej na takiej małej nieformalnej grupie do spraw AKIS-u. Będziemy musieli ten duży komponent przyszłej sieci uwzględnić. To jest jedno. Druga rzecz natomiast, jeżeli chodzi o operacje, to przychyliam się tutaj do zdania Pana Dyrektora Krzeczunowicza, że może warto by było rozważyć kwestię rzeczywiście działań innych niż poprzez te, specyficzne dla Polski konkursy, bo może po prostu można by było znaleźć prostszą ścieżkę efektywnego i bezpiecznego również wydatkowania środków na cele, którym poświęcona będzie działalność sieci.

Ad. 9

Pan Dyrektor Kogut podziękował Pani Wieczorkiewicz i przeszedł do ostatniego punktu posiedzenia tj. zaplanowanych warsztatów dotyczących dyskusji nad zakresem tematycznym operacji własnych, które będą mogły być realizowane w najbliższej dwulatkę, czyli 2020 i 2021 roku. Nawiązał do podziału uczestników posiedzenia na trzy grupy tj.:

- Pierwsza grupa będzie się zastanawiać nad tematami dotyczącymi SIR-u i tą grupę poprowadzi Pani Iwona Obojska.
- Druga grupa będzie się zastanawiać nad operacjami realizowanymi na poziomie regionalnym, czyli urzędy marszałkowskie. Pan Dyrektor poinformował, że będzie przewodniczył tej grupie.
- Trzecia grupa to są operacje realizowane na poziomie krajowym i tą grupę poprowadzi pan dyrektor Krzeczunowicz.

Celem warsztatów jest wskazanie tematów, które powinny być realizowane i są ciekawe oraz wymiana doświadczeń z lat poprzednich. Określając tematy może dobrze też by było wskazać formę ich realizacji, bo nie wszystkie formy realizacji są właściwe do realizacji określonych tematów operacji. Zależy nam na tym, żeby formy realizacji były jak najbardziej efektywne.

Zaprezentował zestaw tematów do dyskusji wybranych w MRiRW.

W wyniku prac w poszczególnych grupach warsztatowych wyłonione zostały tematy, które zdaniem uczestników tych są ważne i należałoby je realizować w ramach operacji własnych.

Należy zwrócić uwagę, że w grupach warsztatowych wzięło udział bardzo ograniczone grono osób. Dominowały przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa oraz CDR-u. Informacje przekazane w ramach warsztatów nie są zatem reprezentatywne dla składu instytucjonalnego Grupy Roboczej ds. KSOW.

I grupa – SIR

W wyniku dyskusji wskazano następujące tematy, które należy wziąć pod uwagę planując operacje własne w ramach SIR:

- Ochrona środowiska i praktyki pozwalające ograniczyć negatywny wpływ na środowisko (zarówno w produkcji rolniczej, produkcji i dystrybucji żywności np. ekologiczne opakowania do żywności).
- Gospodarka w obiegu zamkniętym.

- Zwrócenie uwagi na zmiany klimatu i ekstremalne zjawiska pogodowe.
- Gospodarka wodna (temat nr 4) – nie ograniczać zagadnienia tylko do wód opadowych.
- Cyfryzacja i wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych np. aplikacji wspomagających podejmowanie decyzji.
- Wykorzystanie małych gospodarstw do wyspecjalizowanej produkcji – przykłady dywersyfikacji dochodów i zmian w sposobach prowadzenia małych gospodarstw.
- Małe przetwórstwo, RHD, krótkie łańcuchy dostaw żywności.
- Tworzenie grup tematycznych na poziomie krajowym i wojewódzkim.
- Gospodarstwa opiekuńcze – jako nowość w Polsce w obszarze społecznym i na obszarach wiejskich.
- Problem samotnych rolników, którzy nie mogą opuścić gospodarstwa nawet na 1 dzień – pokazanie funkcjonującego w innych krajach modelu „rolnika zastępcy”. Jako nowość w Polsce w obszarze społecznym i na obszarach wiejskich.

Wskazano również tematy pasujące bardziej do KSOW, które można by wziąć pod uwagę przy planowaniu operacji:

- Sieć eko szkół (np. redukcja opakowań do żywności)
- Promocja obiektów historycznych i kulturowych.
- Tematy związane z lasem jako integralnym elementem wsi i krajobrazu wiejskiego.
- Reklama RHD w mediach, promowanie związków małych producentów, promocja wspólnych działań lokalnych producentów, organizowanie przestrzeni do sprzedaży.
- Etyka żywności, zarówno na etapie producenta, pośrednika i konsumenta (przeciwdziałanie marnowaniu żywności).
- Zrozumienie specyfiki obszarów wiejskich i wsi przez mieszkańców miast lub osoby przeprowadzające się na wieś – wieś to miejsce pracy rolnika i przestrzeń o funkcji produkcyjnej, a nie tylko sielski krajobraz.

Uczestnicy grupy I podnieśli również kwestię możliwości tworzenia aplikacji oraz stron internetowych/budowania systemów informatycznych (np. opracowanie koncepcji) w ramach SIR – wskazano na konieczność zmiany zasad aby realizacja takich projektów była możliwa – również w ramach funkcjonowania.

II grupa – poziom wojewódzki

Celem prac grupy była dyskusja i zaproponowanie kierunkowych tematów do realizacji w ramach operacji własnych realizowanych na poziomie wojewódzkim / regionalnym.

W wyniku dyskusji ustalono, iż tematami nad jakimi warto się pochylić przy planowaniu operacji własnych w latach 2020-2021 są:

- Odnawialne źródła energii – dobre praktyki na obszarach wiejskich (biogazownie, fotowoltaika, przykłady spółdzielni energetycznych, samowystarczalność energetyczna).
- Zarządzanie wodami opadowymi – dobre przykłady małej retencji.
- Nowe modele organizacji produkcji i sprzedaży - krótkie łańcuchy dostaw, RHD, MOL (w tym dobre przykłady produkcji i sprzedaży produktów ekologicznych i regionalnych).
- Regionalizacja operacji w zależności od charakterystyki i potrzeb danego województwa (np. produkt górski – produkcja, promocja, sprzedaż).
- Przykłady efektywnego funkcjonowania inkubatorów przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
- Przykłady dobrych praktyk dot. pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (np. wytwórstwo, usługi).
- Dobre przykłady inteligentnych wiosek (smart villages).
- Przekazywanie kompleksowej wiedzy dla absolwentów szkół rolniczych „Od szkolnej ławy do praktyki” (m.in. na temat: możliwości pozyskiwania środków unijnych, prezentacji dobrych praktyk, wykorzystania innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, w tym wykorzystanie rozwiązań cyfrowych, RHD, MOL, małego przetwórstwa, certyfikacji, uprawy i sprzedaży żywności ekologicznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii i gospodarowania zasobami wodnymi w gospodarstwie rolnym, przykładów działalności pozarolniczej, zrzeszania się rolników w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć).
- Identyfikacja, gromadzenie i upowszechnianie dobrych praktyk – ciekawe projekty zrealizowane w ramach działań PROW 2014-2020.

W ramach warsztatów zwrócono również uwagę na dobieranie właściwych form realizacji operacji (aspekt praktyczny) i kierowanie tych operacji do właściwej grupy docelowej.

Grupa III – poziom krajowy

W dyskusji zastanawiano się, na ile można tematy podzielić na krajowe, a które na regionalne, ale uznano, że w zależności od podejścia i zakresu wszystkie tematy nadają się do jednego i drugiego poziomu.

Choć istotne jest opieranie się zarówno na stopniu wykorzystania jak i wiedzy o alokacji na poziom krajowy i regionalny, uczestnikom dyskusji wydawało się, potrzebne przedyskutowanie podziału środków pomiędzy jednostki regionalne i centralne.

Tematy nad jakimi warto się pochylić przy planowaniu operacji własnych:

- Konsultowanie przyszłego KSOW-u i przyszłego PROW-u – tak jak przed wdrożeniem perspektywy 2014-2020 było bardzo dużo spotkań z interesariuszami, to

w chwili obecnej jest wielka cisza. Istotne jest prowadzenie spotkań w wybranych grupach tematycznych.

- Wspieranie projektów, które przygotowują interesariuszy do przyszłych potrzeb i wymagań.
- Wypracowanie zabezpieczeń dochodu rolniczego, czy to na skutek klęsk żywiołowych, czy też chorób (ASF itp.), w tym systemy ubezpieczeń. Była mowa o przykładach węgierskich.
- Odnawialne źródła energii oraz spółdzielnie energetyczne.
- Zapobieganie suszom, gospodarka wodna. Istnieją ważne przykłady w innych krajach (np. wsparcie dla małej retencji przez LGD-y na Czechach).
- Sprawy związane z wykluczeniem społecznym oraz ze starzeniem się społeczeństwa na obszarach wiejskich.
- Biogospodarka.
- Wsparcie dla przetwórstwa w gospodarstwach jak i na rzecz sprzedaży bezpośredniej.

Ad 10.

Na zakończenie warsztatów Pan Dyrektor Kogut oddał głos Panu Ministrowi Ryszardowi Zarudkiemu. Pan Minister podziękował za udział w posiedzeniu oraz na warsztatach i złożył życzenia świąteczne. Podziękował również uczestnikom Grupy Roboczej ds. KSOW za pracę.

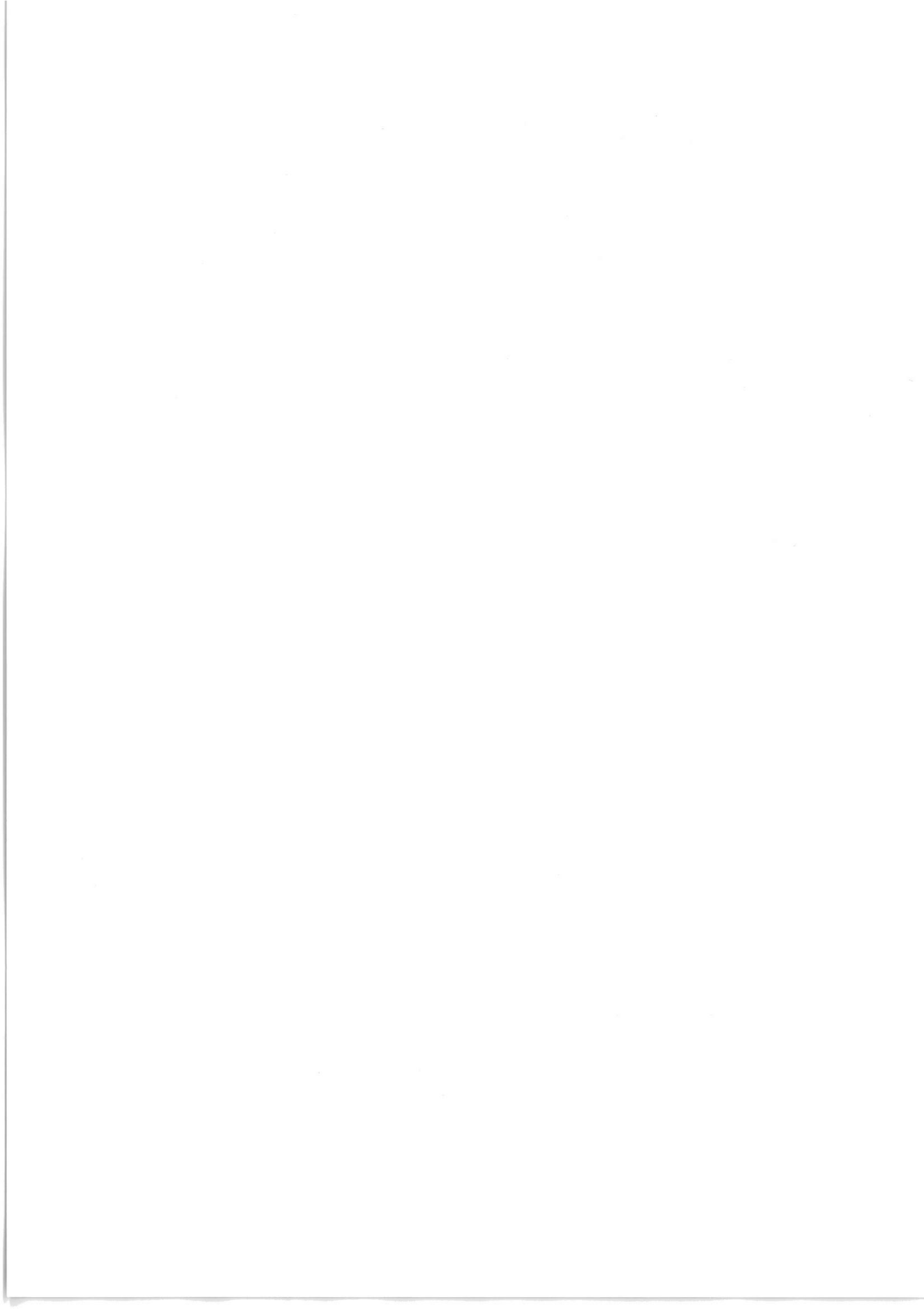
Dyrektor Kogut podziękował Panu Ministrowi za życzenia, również złożył życzenia świąteczne i zakończył dziesiąte posiedzenie Grupy Roboczej ds. KSOW.

Podjęte uchwały przez Grupę Roboczą do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w dniu 9 grudnia 2019 r.:

Uchwała nr 46 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 09 grudnia 2019 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019.

Wnioski i ustalenia z posiedzenia

1. Uczestnicy posiedzenia zostali poproszeni o rozpowszechnianie informacji o konkursie nr 4/2020, żeby środki zostały w pełni zakontraktowane.
2. Podczas przygotowania dokumentów na nowy okres programowania należy zwrócić szczególną uwagę na uproszczenia dotyczące wyboru i rozliczania operacji.
3. MRiRW w oparciu o wnioski płynące z przeprowadzonych warsztatów w styczniu 2020 r. prześle beneficjentom rekomendowane tematy do realizacji w ramach operacji własnych dotyczące dwuletniego programu operacyjnego 2020-2021.

Załączniki:

1. Lista obecności.
2. Uchwała nr 46 Grupy Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 09 grudnia 2019 r. w sprawie akceptacji zmiany dwuletniego planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019.

Sporządziła:

Izabela Komorowska

Sekretarz Grupy Roboczej ds. KSOW

Jednostka Centralna KSOW

w zastępstwie
Przewodniczącego

Monika Grązka

